

Szarakak és nedvesek harca

Két év előtt Istenkísértés volt, ma pedig minden politikus a "nedvesség" jelszavával megy a választási harcba

Az amerikai nemzet két politikai pártja oszlik: a republikánus párt és a demokrata párt. A két párt között igen kevés elvi különbség van, mégis a főkülönbség ma, hogy a republikánus párt a szigorú védelmet, tehát a külföldi áruk megnövekedett vámjait erősíti, a demokrata párt az alacsonyabb vámokat hiszi jóknak, sőt több esetben a védelmi teljes elforrását hirdette.

1919 óta az országos prohibíció behozatala óta minden pártot, valamint az egész országot a prohibíció, azaz az "ittáltilalom" kérdése izgatja, de ez nem pártkérdés és a két év előtti elnökválasztás után a két párt közötti különbség a demokraták párt elnökségétől kezdődött.

Az amerikai nemzet két politikai pártja oszlik: a republikánus párt és a demokrata párt. A két párt között igen kevés elvi különbség van, mégis a főkülönbség ma, hogy a republikánus párt a szigorú védelmet, tehát a külföldi áruk megnövekedett vámjait erősíti, a demokrata párt az alacsonyabb vámokat hiszi jóknak, sőt több esetben a védelmi teljes elforrását hirdette.

1919 óta az országos prohibíció behozatala óta minden pártot, valamint az egész országot a prohibíció, azaz az "ittáltilalom" kérdése izgatja, de ez nem pártkérdés és a két év előtti elnökválasztás után a két párt közötti különbség a demokraták párt elnökségétől kezdődött.

Gyilkossággal vádolt magyar

A megvádolt magyar tagadja a vádat

Kalamazoo, Mich. Kelemen Lajos 27 éves papírgyári munkást a rendőrség letartóztatta gyilkossággal vádjával. Azzal van vádolva, hogy szeptember 9-én este 9 óra 30 perckor amonniát öntött Robert House 27 éves zenész arcába, mikor az utóbbit autóját és garage-át elhagyta és House nemokára meglátta.

Rabok lázadása

Egy börtönőr bátorsága megakadályozta a marylandi börtön rabjainak lázadását és kitörését. A börtön Baltimore (Maryland) belső részében fekszik, és a kitörés innen szinte lehetetlen. Azonban most nem így volt.

A terv az volt, hogy kilenc rab lemeget a tüzelőoszlopra, leült az ottani őrt és behatolt a börtönfelügyelő irodájába, ahonnan megszerzi a zárkák kulcsait a rabok kiszabadítására. A kilenc rab lemeget a tüzelőoszlopra, leült az ottani őrt és behatolt a börtönfelügyelő irodájába, ahonnan megszerzi a zárkák kulcsait a rabok kiszabadítására.

A lövészek zajára a többi rendőr is megjelent védett helyeken és tüzelni kezdtek. A kilenc vakmerő rab nem adta meg magát, és több mint két órába került, míg legfegyverezték őket. Egyetlen rab: George Bailey sebesült meg halálosan. — Arthur Owen börtönőr is halálra került.

A raboknak semmi esélyük sem lehetett a menekülésre, mert az első lövés után 10 percen belül 500 rendőr állta körül a börtönfalakat minden oldalról.

Lemondott nagykövet

Dwight W. Morrow, az Egyesült Államok mexikói nagykövete (ki Lindbergh ezredes apósa), a napokban hagyta el hivatali székhelyét, Mexikót, hogy New Jersey államba érve megkezdje politikai küzdelmét, hogy "nedves" programmal a novemberi választások szenátorrá válasszák.

Morrow három évig volt mexikói nagykövet. Az állománya az elutasítását ott voltak: Genaro Estrada külügyminiszter és a mexikói kormány több tagja.

Ez legjobban mutatja Wisconsin állam példáját, ahol a múlt héten volt a republikánus párti kormányzójelölte való szavazás és a 33 éves Hoover ellenes Philip LaPollette lett kormányzójelölt óriási többséggel a Hoover párti Kohler kormányzójelölt ellen. Hoover ellenes jelöltek győztek ezeken: Iowa, Oklahoma, South Dakota, Minnesota, Idaho, Nebraska és még Michigan államban is, ahol Couzens szenátor ámbár republikánus párti, de mindig a progresszív republikánus párttal tart Hoover konzervatív pártja ellen.

A haditengerészet új főnöke

Charles F. Hughes tengerészkapitány az Egyesült Államok haditengerészetének főparancsnoka lemondott tisztségéről és helyét William V. Pratt tengerészkapitány vette át. Pratt tengerészeti szerződésének felpártolója volt.

A londoni szerződésben Anglia, Japán és az Egyesült Államok abban egyeztek meg, hogy jelenlegi tengeri haderejüket redukálják és hogy 1935-ig nem építenek új hadihajókat.

Hughes és az amerikai tengerészeti tisztjeinek legnagyobb része ellene volt a londoni szerződésnek, mert mindnyájan inkább a haditengerészet fejlesztését, mintsem redukálását gondolják jónak az Egyesült Államok nagyhatalmi állásának megvédése szempontjából.

Hoover elnök és Adams tengerészeti miniszter természetesen szép dícsőrellel büszkélkedtek az a visszavonult tengerésztől. Hughes admirális október 14-én lesz 64 éves.

Szabad a pálinkafőző eladása

Alschuler, a szövetségi bíróság elnöke bírja Chicagóban kimondta, hogy nem utkózik a törvénybe, ha valakinek pálinkafőző készület van, vagy ha ilyen elad, — feltéve, ha annak használata nem törvénytelen.

Száz ügyvédnek ugyanis Arthur Ziottnek és Max Fridman bádogos ültetőből hoztak 11 pálinkafőző készületet. A bíró kimondta, hogy ezeket a pálinkafőzőket vissza kell adni, mert azok eladása vagy bírása (seizure) nem utkózik törvénybe.

Viharok az Óceánon

Három napig olyan viharok voltak az Atlanti Óceán keleti partjain, Anglia szigetsorpartjain, Franciaország nyugati partjain, hogy akis hajók százával pusztultak el és szinte csak az óceánjáró hajók kerültek ki sértetlenül a száz mérföld gyorsaságú viharokból.

Az Amerikából múlt héten indult hajók nagy részének feldezté, ívegablakai törtek össze a viharban és sokan megsérültek a "Europa", "Aurania" és a "Statendam" hajókon.

Gazoline háború

A detroiti autólajtolók legnagyobb egy vizsgálata az észak franciaországi esataterket Verdun körül. Henry Ford abban az ágyban aludt Nancy-ban, amelyben nemrég a marokkói szultán pihent.

Ford-ot a béképarátot mélyen érintette a Verdun körüli több tízezer katonasír, amely mind nem lett volna, ha az ő békehajójának terve 1915-ben sikerült volna, amelyért őt ki-nevezték.

Ford és kisérte autóbilikon Oberammergau-ba, Bajorországba indultak, ahol a híres Passió játékok Krisztus szenvedését adják elő és a szereplők évek során oktatják arra, hogy a legnagyobb élethelységgel mutathassák be Krisztust, valamint tanítványait és a Krisztus életében szereplőket.

Olcsóbb a megélhetés

1918 óta folytatódatosan csökkent az élelem és a ruházat ára

Ha a munkabér kuverta nem volna következetesen soványabb, mint azelőtt, akkor nem volna semmi baj Amerika sok millió munkássága sorai között. De amikor a legtöbb munkás csak három vagy négy napot dolgozik és szerencsés, aki ennyit dolgozik, akkor nem nagy öröm az a kimutatás, amit a National Business statisztika kimutat, azaz hogy minden olcsóbb mint a legutóbbi 12 év alatt volt.

A kimutatás szerint egy év alatt mindenek az ára lement vagy 5-6 százalékkal, tehát a dollár vásárló ereje ennivel erősödött és ha egy év előtt 100 dollárért csak ugyanennyi árú tudtuk vásárolni, ma éppen ennyi összegért 105, vagy 106 dollár értéket is vásárolhatunk. De hol a 100 dollár?

Ha az 1923-1925-ös munkabérek vesszük alapul és 100 percenbeli állapítjuk meg a munkások akkori alkalmazását vagy elfoglaltságát, úgy találjuk, hogy 1929 szeptemberében valamivel jobb volt, azaz 103,4 százalék volt az alkalmaztatás. Ettől kezdve rohamosan hanyatlott és az idei júliusban 23 százalékkal kevesebb ember volt munkában, mint a múlt évi júliusban. Július volt a legrosszabb hónap és augusztusban, valamint szeptemberben már emelkedés látható és minden jel arra mutat, hogy az évi hónapok folytatódatosan jobbak lesznek.

Az idei évben 335 sztrájk, a múlt év első nyolc hónapjában 384 sztrájk volt az országban. Az idei évben az építési iparban voltak a legrosszabb munkaviszonyok és a uniokhoz tartozó építő munkások 39 százaléka nem dolgozott.

Az élelmi szerek ára egy hónap alatt is átlag 1 százalékkal csökkent Amerika legnagyobb 51 városában, míg egy év alatt ez az áresőkénység 14 százalékkal telt ki, tehát igaz bár, hogy olcsóbb a megélhetés, de kisebb a kereset.

Az italszállító halála

Veszedelemes izlet az italszállítás azoknak, kik "ellenpárti" italszállítókkal kerülnek szembe.

Gaspar Valentit jól ismert a detroiti rendőrség, mint italszállítót. Csütörtökön éjjel 1 órakor feleségével együtt autójával megállt Monroeban (Mich.), barátjának Nick Vitalenek háza előtt, az East Third street 1004 szám alatt. Az aszszony benn maradt a kocsiban.

Valenti kopogott az ajtón és Vitale kinyitotta. Egy ideig a porohan beszélgettek és aztán körülkerítették a házat és a ház hátuljához kerültek. Csak egy percig voltak a ház mögött, mikor több lövés hangzott el.

Mikor a rendőrség megérkezett Valentit már halva volt. — Két golyó hatolt a fejébe és egy a mellébe. Vitale el volt bujva a házból és Mrs. Valenti még mindig az autóban ült.

Vitale azt állítja, hogy mikor már Valentit befejezték becsúszdúkat, ő visszament a háza. Ebben a pillanatban hallotta a lövéseket. Kinézett az ablakon és látta, hogy több ember sietve elhagyta az udvart, akiket ő azelőtt nem látott ott.

Vitale és Mrs. Valenti letartóztatták. Valenti 1924 óta nyolcszor volt elfogva Detroitban a prohibíció törvény megsértésért, de egyetlen esetben sem volt elítélve.

Ford Európában

Henry Ford és kisérte múlt héten meglátogatta az észak franciaországi esataterket Verdun körül. Henry Ford abban az ágyban aludt Nancy-ban, amelyben nemrég a marokkói szultán pihent.

Ford-ot a béképarátot mélyen érintette a Verdun körüli több tízezer katonasír, amely mind nem lett volna, ha az ő békehajójának terve 1915-ben sikerült volna, amelyért őt ki-nevezték.

Ford és kisérte autóbilikon Oberammergau-ba, Bajorországba indultak, ahol a híres Passió játékok Krisztus szenvedését adják elő és a szereplők évek során oktatják arra, hogy a legnagyobb élethelységgel mutathassák be Krisztust, valamint tanítványait és a Krisztus életében szereplőket.

Springfield-en (Ill.) emléktárgy kutatók ösztörték és szétcsédték Abraham Lincoln régi sírlemlékét (sarcophag), amelyben Lincoln holtteste 1874-től 1876-ig volt eltemetve.

Munkát akarnak adni minden munkanélkülnek

A kinek nincs munkája, jelentkezzen csütörtökön, pénteken és szombaton délután 2-től este 8-ig a kerületi rendőrkapitányságnál

Mióta Frank Murphys a városoknál a választási bódoban polgármesterévé választották, teljes erővel indult meg az a mozgalom, hogy mindenki munkát adjanak Detroitban. Természetesen ez nem vonatkozik azokra, kik csak most jöttek Detroitba, hanem akik letelepedett, állandó és régebbi detroiti lakosok.

Murphy a "Munkás Segélyező Bizottság" elnökevé Hall Rooseveltet nevezte ki és egy hét alatt a bizottság teljes tisztá képet fog nyerni a detroiti munkanélküliek számáról és viszonyairól.

Legjobbnak találták, hogy a munkanélküliek a jövő hét folyamán: csütörtökön, pénteken és szombaton délután 2 órától este 8 óráig a különböző kerületek rendőrpáncsnokánál jelentkezzenek, tehát a Delray és a West Fort streetek és a Green és W. Fort Street sarkán levő rendőrállomáson. 15 rendőrpáncsnok van Detroitban és valószínűleg a város minden lakosa tudja, hogy melyik rendőrpáncsnokhoz tartozik.

A múlt nyáron, mikor a lakásukat változtató polgároknak regisztrálni kellett, a rendőrállomásokon mintegy 80.000 polgár regisztrált és a regisztrálás gyorsan és pontosan intézték el, láeára az óriási száma.

A munkanélküliek regisztrálására mintegy 400 külön jelentkezési iratúdsó munkásra van szükség és Roosevelt, a munkás bizottság elnöke, azokban bizakodik, kik a választási

Versenyrepülők, mint italcsempészek

A száraz törvény öreinek garázdálkodása sokkal hamarabb fogja nedvesíteni ezt az országot, mint a törvény. A kormány legfőbb száraz hivatalnokai már rég utasították ügyvéteiket, hogy olyan italszállítókat, gyártókat vagy csempészeket után kutassanak, kik üzletileg foglalkoznak ezzel, nem pedig akik saját használatukra készítenek, szállítanak vagy isznak.

Mind ezek dacára, a száraz ügynökök ma is garázdálkodnak ott is, ahol üzletierü gondolat még csak el sem képzeltet.

Például szeptember 10-én indult el Detroitból 18 versenyrepülőgép egy 17 napi körutazásra az Egyesült Államokon és Canadán keresztül az "Edsel Ford" díj elnyeréséért. A repülőknak mintegy 5.000 mérföld utat kellett megtenni — 41 városban szálltak le — és szeptember 27-én lesznek ismét Detroitban.

Mult szombaton, szeptember 19-én Canadának Alta tartományában voltak a repülők, ahol a Rethbridge repülőteréről szálltak fel az Egyesült Államok felé. Természetes a canadaiak roppant lelkesedéssel fogadták az amerikai repülőket, kiknek legnagyobb része vagy katona volt a háboruban, vagy repülő tiszt most, kik között vannak Frank Hawks kapitány, ki eddig a leggyorsabban repülte át az amerikai szárazföldet megállás nélkül ugy az Atlanti Óceántól a Csendes Óceánig, mint Los Angelesől vissza New Yorkig, azután közütközött a Ford autók minden alkotásait, mit Németországban használnak — Németországban fogják gyártani.

Henry Ford kijelentette Stuttgartban (Németország) hogy ezután a Ford autók minden alkotásait, mit Németországban használnak — Németországban fogják gyártani.

A canadai bajtársak és a lelkes vendéglátók természetesen ellátják minden jóval a távolból jött repülőket és mindegyiket megajándékoztak néhány üveg "canadával" — így biztosították őket vissza Amerikába.

Mikor a repülők leszálltak a Great Falls repülőterén, az Egyesült Államok Montana államában, nemcsak a fogadó bizottság, hanem egy csomó vámtartó is fogadta a repülőket, akik saját használatukra készítenek, szállítanak vagy isznak.

MAGYAR HIRLAP
 Cedar 0414 A SEMI-WEEKLY Cedar 0414
 ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY
 Address—Cm: 7911 West Jefferson Avenue. — Detroit, Mich.
 Publisher—Kiadó Editor—Szerkesztő
JULIUS FODOR PRATTINGER FERENC
 RATES OF SUBSCRIPTION — ELŐFIZETÉSI AR:
 \$3.00 per year — egy évre Canadában: \$4 a year—egy évre
 \$1.50 a half year — fél évre \$2.00 a half year — fél évre
 Entered as second class mail matter at the Post Office of Detroit, Mich.

GÁZ — EURÓPA FELETT!

Írta: **Joseph Caillaux, Franciaország volt miniszterelnöke**

Mind többet gondolkozom az elmúlt háború eseményein, annál nehezebben tudom haragomat kifejezni azokkal az emberekkel szemben, akik a világot az 1914-1918-as katasztrófa belevitték.

Né is emlegessük a körülmények kényszerítő erejét, s ne vonjuk bele a vitába a történelmi materializmus különben is kétes elvét, hogy a katasztrófát megmagyarázzuk. Emil Ludwiggal tartok, abban a tekintetben, hogy sem ipari feltételek, sem nemzeti el- lonségek, semmiféle gazdasági, vagy morális rendell összefüggések nem tette szükségessé ezt a háborút, amely a kormányok háborúja volt.

— Európa — mondja az író, a kinek megállapításait szinte tökéletesen egyetértés — semmiféle tragikus szükségességet, vagy fatális véletlen nem tehet felelőssé tizmillió fiának haláláért, hanem kizárólag vezetőinek magatartását okolhatjuk érte.

De ha legalább vége volna! Ha legalább meg lehetne arról győződve, hogy a pusztulás nem fog megismélelni!

A lejáratott dráma legizé- tőbb hatása kétségkívül az emberek lelkeiben maradt vissza. Az 1914 előtti években általános európai, vagy világ- ellonségekkel valószínűtlen, anakronizmusnak tetszett. Hiszen az civilizáció, az elmúlt ötven esztendő alatt hatalmas léptekkel haladt előre, meg- sokszorozta az országok köz- kereskedelmét, megsokszorozta a közlekedési lehetőségeket és közelebb hozta egymáshoz a nemzeteket.

Vajon nem emberi érzés fű- tette a népek lelkét, akik így- keztek egymáshoz — közeledni? Hogyan volna lehetséges, hogy egy ilyen óriási mozgalom egyszerűen megváltozott és el- pusztult? Ez a barbárság korába való visszatérés lenne — mondotta mindenki — és a folyók nem folyának vissza- felé.

De hol találnak ma embert, aki azt merne állítani, hogy úgy gondolkozunk, mint 1910- ben, vagy 1913-ban? A gyil- kolás és pusztulás még tulsá- gosan közeli emlék ahhoz, hogy elfelejtethetjük volna. Senki sem akar visszatérőkérdést talá- lani, de az új háborút senki nem tekinti lehetetlennek. Hoz- zászunknak ismét a háború gon- dolatahoz és hajlandók va- gyunk elhinni, hogy az periodi- kusan visszatérő valami.

A világháború alatt millió- számra estek el a harcok. Az X. év háborújában — bár remélem, hogy dátuma szá- mára nem akad a napárban hely — a polgári lakosság fog elpusztulni és nem lesz hely, ami megvédje őket.

Tudom, hogy vannak katonai szakértők, akik bizonyítják, hogy a gázok nem olyan ször- nyűek, mint általában hiszik, hogy a modern háború leke- vésbé veszedelmes eszközei és ezt az állításukat statisztika- val igazolják.

Bizonyítják, hogy a gáz- zal megmérgezett katonák gáz- zal alacsony volt a halálozási arányszám.

MULT ÉS A JÖVŐ.

Vajon megmarad-e az embe- riségnek az a fura mániája, hogy a jövőt a múltból idéi meg? Nem egészen husz évvel ezelőtt, 1911-ben, Agadir nap- jaiban, amikor miniszterelnök voltam, összegyűjtöttem a szak- értők véleményét a repülőről. Eghangyan azt hangsúlyozták, hogy a repülés semmiféle szere- pelt nem játszik a háborúban! Ha a háború akkor tört volna ki, azonnal megérte volna állításukat, így azonban ez csak három év múlva történt meg.

Mi maradt meg már 1914 előtt is abból a határozott állítástól, amit gyermekkorom- ban meg hallottam, hogy a tu- zerség ártatlan valami és csak azért csinál? A szakértők azt hangsúlyozták, hogy a háború döntőfegyvere a gyalogság és az egyetlen fegyver, ami szám- ra a szörnyos puska.

Igen tisztelt uraim, olvassák el, ami itt következik és az- után gondolkozzanak róla.

Őnöknek a múlt vezetői akkor, amikor gázokról beszéltek, és csak két-három fatált ismer- nek: a klorint, a foszént, és a mustárgázt. Vajon tudják- e, hogy a világháború óta a ké- miai mekkorát haladt? Nem is lehet megállapítani, hogyha most törne ki egy új háború, hányféle gázt alkalmaznának. Egy igen jól informált lap azt írja, hogy ezeknek számát ezer- nél magasabbra kell tenni.

Biztos, hogy az utolsó évek folyamán olyan gázokat talá- laltak fel, amelyek gővszerű, vagy még többször hatékonyab- bakkal alakultak, amelyek 1918- ban használtak.

Vannak olyan gázok, — meg- kimélem olvasómat a tudomá- nyos leírásról — amelyek áthatolnak a bőrön, anélkül, hogy sebet ejtenének és anél- kül, hogy a megmérgezett egy- ény észrevenné. Hatása: nekünk a gővszerű rángatózás és krónikus és gyógyíthatatlan elmebaj. E szavak jelen- tőségét bizonyára mindenki megérti.

Igazán ördögi pedig a dolog- ban az, hogy ezeket a kimo- gát nemcsak a katonáknak, ha- nem a front mögötti népe- ségnek szánják.

— Ezer bomba — mondja — megfelelő szélviszonyok esetén elegendő ahhoz, hogy elpusztitson egy akkora várost, mint London. Az átlagos bomba súlya öt font, tehát már nincs szó a régebbi idők óriás bom- báiról. Egy modern kereske- delmi repülőgép 600 ilyen gyilkoló szerszámot vihet ma- gával.

Láthatjuk tehát, hogy ma már minden repülőgépet fel- lehet hadicélra használni és bármelyik két repülőgép képes arra, hogy gázal tökéletesen kiirtson minden élő lényt, egy akkora területen, mint Lon- don és külvárosai.

A német aviatika főfelügye- lője Sieger azerdes, a Berlin- illusztrerte Zeitungban a következőket mondja:

— Mától fogva nem hagy- hatjuk figyelmen kívül azt a fényt, hogy egy maroknyi kis- eroplán román és hannová vál- toztatathatja bármely nagyhata- lom fővárosát.

És mindezeket a megállapí- tásokat bár okos és óvatos sa- vakkal, de eléggé érthetően megerősíti Mayer professzor- nak a Népszövetségül benmá- tott tanulmánya.

— A kémiai háborúkat kü- löns fontosságot ad — írja — annak a lehetőségnek, hogy a had- viselő felek mérges gázokat használhatnak, nagy városok és az élet központjai ellen.

Bármennyire elítélendő lenne is, technikailag semmi le- hetetlenség nincs abban, hogy mérges gázokkal telet bombá- koljék a háborúban, és az ellensé- ges államok minden olyan pont- jára, amely politikailag, vagy gazdaságilag fontos.

Mit kívánhatunk még?

AZ ÖRÖK VESZÉLY.

Csak egy optimista urak, ezeket az eszközöket keresik, keresik, de nem találják.

— Akarnak erre bizonyítottot? Itt van!

— A Vöröskereszt nemzetközi bizottsága úgy döntött, hogy előre áll annak a nagy propa- ganda-mozgalomnak, amely meg akarja védeni a polgári lakosságot a gázháborúval szemben.

Sőt 1929 július 1-én pályá- zatot írtak ki, amelynek győz- tesse az, aki legpontosabban ki- mutatja az egyik legfélelmete- sebb új gázt, az új yperit jelen- létét. A Vöröskereszt valószí- nűleg még két pályázatot ír ki azzal a céllal, hogy a legjobb felírtól vagy mászoktól talál- ják meg a bosszúság a polgári lakosság rendelkezésére, a más- sikk pedig a polgári lakosság földalatti elhelyezésének leg- jobb megoldására bombázás- nak kitett helyeken, kikötve, hogy tiszta levegőről és víz- nyelésre elhelyezéséről kell gon- dolkodniuk.

— Tizenöt nemzet szakértőt hívta össze a Vöröskereszt, a kik már két kongresszust tar- tottak az ügyben, egyet Rómá- ban, egyet Brüsszelben. Saj- nos, be kellett vallaniuk, hogy a legelőző kémiai támadás- ok elhárítására, s a polgári lakosságnak velük szemben való megvédésére megfelelő eszközök találni nagyon is ne- hély.

Hogy az optimisták nyugat- márt teljesen ledőljanak, idező fogom a Revue des Deux Mon- des egyik cikkét, amelyben Nissel tábornok megjegyzi, hogy mindig megvan az a ve- szély, hogy olyan gázt fele- zek fel, amely áthatol az ed- zott pillanatban az összes lé- ző maszokhoz és így ilyen új, váratlanul használt gáz fel- lépése a legnagyobb veszedel- meket rejthet magában.

Az hiszem, eleget mondot- tam ahhoz, hogy érzékeltessem, mi történhetik, ha egy szép na- pon két ország között ellen- tétek merülnek fel és noha a háborút meg sem izenték, egy- kik repülőgéppel elindul és megjelenik valamely főváros fölött, amit annál könnyebben észreveszhetnek, mert meg- mert hiszen a legújabb talál- mányok motorjait mikódókat szinte hangtalanra teszik.

Ezek egy-két ezer bombát percek alatt letudnak szórni a kiválasztott helyekre. Még azok lesznek a szerencsések, a kik azonnal meghalnak. A többi élet végéig hurokni fogja szörnyű szenvedéseit.

Hát tenni fogja-e az ember- ség, hogy végülra vigyék? Vajon nem fogják-e a tö-

DELRAY NÉPÉHEZ!
 TÁNC Egy új gyönyörű szék TÁNTEREMHÉN, a TÁNC
803 COTTERELL AVENUE
 BÉRBE ADÓ
 táncalkalmakra, színelőadások rendezésére, bankettek- re, és mindenféle társas összejövetelekre.
 A terem nagyon alkalmas és kivétező a hét bármelyik napjára 35 DOLLÁRÉRT.
 Keresse JACK SAFAR, manager-t.

A NAGY EGYLETEK EGYESÍTÉSE

A nagy magyar egyletek egyesítésének eszméje komoly forduloponhoz jutott azon a gyűlésen, melyet a Verhovay Segélyegylet, a Református Egyesület és az Amerikai Magyar Segélyező Szövetség főtitviselői tartottak New York városában és amely gyűlésről a következő jegyzőkönyvet ad- tak ki:

JEGYZŐKÖNYV.

mely felvettette a nagy magyar egyletek egyesítése céljából a Verhovay Segélyegylet, a Református Egyesület és az Amerikai Magyar Segélyező Szövetség tisztikarai által a nevezett magyar testületek egyesítése tárgyában 1930 évi augusztus 30-án, New Yorkban, a Hotel Pennsylvania-ban tartott gyűlé- sen.

A Verhovay Segélyegylettől jelen vannak: Bószvay János elnök és Bence János titkár, a Református Egyesülettől: Kö- ver Sándor elnök és Molnár István titkár, az Amerikai Magyar Segélyező Szövetségtől: Dezso János elnök, Walkó János titkár és Szöllösy Mór pénz- tárnok.

1. A megjelentek bejelentik, hogy a testületeiknek az arra való leszávatatás, illetve a tagságnak a megkérdezése, hogy a tisztikarok belemehe- tnek-e az egyesülés ügyében tör- ténő előzetes kiadásokba, igen- lő eredménnyel végződött, te- hát feljogosítottának érzik ma- gukat arra, hogy az egyesülés ügyében a tényleges kezdő lé- péseket megtegyék.

2. Hosszas tárgyalások után minden lehetőség és eshetősé- get, valamint a törvények ren- delkezéseit figyelembe véve, úgy határozott a gyűlés, hogy az egyesítési tervet alapját képező és mindhárom testületre nézve egyformán érdekes vág, egyformán kötelező Valuation Reportot nem az 1929-iki, ha- nem az 1930 december 31-ikéni lejárás alapján vessz mérvadó- nak és annak alapján indítja meg az egyesülés végleges munká- latait.

3. Hogy az előbbi pontban, mindhárom tagság érdekében egyformán pártatlan és megfe- lelő értékelésű (Valuation Report) számadás mindhá- rom testületre nézve egyenlő kulcs alapján legyen megcsinál- va, határozottatott, hogy mindhá- rom testület egy és ugyanazon Actuaryvel csináltatja meg az 1930 december 31-iki értékel- becsülést.

4. Határozottatott, hogy a meg- csináltandó tervet azonnal beterveztetendő az illetékes ál- lami hatóságokhoz s mikor azok jóváhagyása megérkezik, lefordíttatik magyar nyelvre, kinyomattatik és szétküldetik a tagsághoz az egyesülés ügyé- ben történő leszávatatás vé- gett.

5. Határozottatott, hogy az egyesülés ügyében történő min- denemű kiadások a három tes- tület taglétszám arányához számitva fedeztessenek.

Jelen határozatok megtartá- sára mindhárom testület képvé- selői kötelezvéen magukat, az

MULT ÉS A JÖVŐ.

Vajon megmarad-e az embe- riségnek az a fura mániája, hogy a jövőt a múltból idéi meg? Nem egészen husz évvel ezelőtt, 1911-ben, Agadir nap- jaiban, amikor miniszterelnök voltam, összegyűjtöttem a szak- értők véleményét a repülőről. Eghangyan azt hangsúlyozták, hogy a repülés semmiféle szere- pelt nem játszik a háborúban! Ha a háború akkor tört volna ki, azonnal megérte volna állításukat, így azonban ez csak három év múlva történt meg.

Mi maradt meg már 1914 előtt is abból a határozott állítástól, amit gyermekkorom- ban meg hallottam, hogy a tu- zerség ártatlan valami és csak azért csinál? A szakértők azt hangsúlyozták, hogy a háború döntőfegyvere a gyalogság és az egyetlen fegyver, ami szám- ra a szörnyos puska.

Igen tisztelt uraim, olvassák el, ami itt következik és az- után gondolkozzanak róla.

Őnöknek a múlt vezetői akkor, amikor gázokról beszéltek, és csak két-három fatált ismer- nek: a klorint, a foszént, és a mustárgázt. Vajon tudják- e, hogy a világháború óta a ké- miai mekkorát haladt? Nem is lehet megállapítani, hogyha most törne ki egy új háború, hányféle gázt alkalmaznának. Egy igen jól informált lap azt írja, hogy ezeknek számát ezer- nél magasabbra kell tenni.

MILYEN LESZ A MÁSODIK?

Jaurés azt írta 1889-ben, hogy a háborút nem öljük meg az- al, ha töprengünk föléle. En ehez azt merne állítani, hogy úgy gondolkozunk, mint 1910- ben, vagy 1913-ban? A gyil- kolás és pusztulás még tulsá- gosan közeli emlék ahhoz, hogy elfelejtethetjük volna. Senki sem akar visszatérőkérdést talá- lani, de az új háborút senki nem tekinti lehetetlennek. Hoz- zászunknak ismét a háború gon- dolatahoz és hajlandók va- gyunk elhinni, hogy az periodi- kusan visszatérő valami.

UJ SZÖRNYŰ- SEGEK.

A kitünő német tiszt, Endres, "Gázháború" című könyvében ezeket írja:

— A rettenetes és gyűlöletes az új hadviselésben — nemcsak az, hogy a gázt, mint új fey- vert használják, hanem az a változás, ami a megtámadottak személyében történik.

A polgári lakosság tökéletes kipusztítása, mint a háború rendszere és célja, — az a tény, hogy az győz, aki az ellenfél országának nagybörbészét tud- ja elpusztítani, — ez az ijesztő látvány, ami valószággal meg- bénítja a képeletet. A modern katona tudatosan kénytelen megölni asszonyokat, gyerme- keket és betegeket, kénytelen gyáván, álmában támadni meg- őket, s kénytelen megsemmisí- teni olyan emberi lényeket, akik nem is sejtethetik a rájuk- váró sorsot.

És hogy történik mindez? A könyv szerzője, bár elismer- em, hogy undorodik ettől a háborútól, maga is bevallja, hogy szükség esetén hajlandó

MULT ÉS A JÖVŐ.

Vajon megmarad-e az embe- riségnek az a fura mániája, hogy a jövőt a múltból idéi meg? Nem egészen husz évvel ezelőtt, 1911-ben, Agadir nap- jaiban, amikor miniszterelnök voltam, összegyűjtöttem a szak- értők véleményét a repülőről. Eghangyan azt hangsúlyozták, hogy a repülés semmiféle szere- pelt nem játszik a háborúban! Ha a háború akkor tört volna ki, azonnal megérte volna állításukat, így azonban ez csak három év múlva történt meg.

Mi maradt meg már 1914 előtt is abból a határozott állítástól, amit gyermekkorom- ban meg hallottam, hogy a tu- zerség ártatlan valami és csak azért csinál? A szakértők azt hangsúlyozták, hogy a háború döntőfegyvere a gyalogság és az egyetlen fegyver, ami szám- ra a szörnyos puska.

Igen tisztelt uraim, olvassák el, ami itt következik és az- után gondolkozzanak róla.

Őnöknek a múlt vezetői akkor, amikor gázokról beszéltek, és csak két-három fatált ismer- nek: a klorint, a foszént, és a mustárgázt. Vajon tudják- e, hogy a világháború óta a ké- miai mekkorát haladt? Nem is lehet megállapítani, hogyha most törne ki egy új háború, hányféle gázt alkalmaznának. Egy igen jól informált lap azt írja, hogy ezeknek számát ezer- nél magasabbra kell tenni.

MILYEN LESZ A MÁSODIK?

Jaurés azt írta 1889-ben, hogy a háborút nem öljük meg az- al, ha töprengünk föléle. En ehez azt merne állítani, hogy úgy gondolkozunk, mint 1910- ben, vagy 1913-ban? A gyil- kolás és pusztulás még tulsá- gosan közeli emlék ahhoz, hogy elfelejtethetjük volna. Senki sem akar visszatérőkérdést talá- lani, de az új háborút senki nem tekinti lehetetlennek. Hoz- zászunknak ismét a háború gon- dolatahoz és hajlandók va- gyunk elhinni, hogy az periodi- kusan visszatérő valami.

UJ SZÖRNYŰ- SEGEK.

A kitünő német tiszt, Endres, "Gázháború" című könyvében ezeket írja:

— A rettenetes és gyűlöletes az új hadviselésben — nemcsak az, hogy a gázt, mint új fey- vert használják, hanem az a változás, ami a megtámadottak személyében történik.

A polgári lakosság tökéletes kipusztítása, mint a háború rendszere és célja, — az a tény, hogy az győz, aki az ellenfél országának nagybörbészét tud- ja elpusztítani, — ez az ijesztő látvány, ami valószággal meg- bénítja a képeletet. A modern katona tudatosan kénytelen megölni asszonyokat, gyerme- keket és betegeket, kénytelen gyáván, álmában támadni meg- őket, s kénytelen megsemmisí- teni olyan emberi lényeket, akik nem is sejtethetik a rájuk- váró sorsot.

És hogy történik mindez? A könyv szerzője, bár elismer- em, hogy undorodik ettől a háborútól, maga is bevallja, hogy szükség esetén hajlandó

Szalonok New Yorkban

New York államban kormány- zóválasztás lesz novemberben. A demokrata párt kormányzó- jelöltje Franklin Roosevelt, a jelenlegi kormányzó, Alfred Smith volt kormányzóunk utó- da, aki 1928-ban a demokrata párt elnökjelöltje volt.

Roosevelt kormányzó kijel- lentette, hogy a 18-ik alkot- mánymódosítás, tehát a prohi- bíció törvényének eltörlését kö- veteli, Rooseveltnek, ha a no- vemberi választás után megma- rad kormányzó, óriási eszé- nye van arra, hogy 1932-ben, az új elnökválasztáson a demokra- ta párt elnökjelöltje legyen. És ha elnökjelölt lesz, sokkal több esélye lesz arra, hogy elnöké- válasszák, mint két év előtt Al- fred Smithnek volt.

Alfred Smith katolikus volt, míg Roosevelt protestáns. Két év előtt a déli államok demok- ratái részint azért nem szava- ztak Smithre, mert katolikus volt, részint mert "medves" programmal indult a választási harcba. Roosevelt rokona a volt nagy elnöknek, Theodore Roose- veltnak, tehát neve is izazi politikai hatalom és Franklin Roosevelt nagyszülői hivatalnok és politikus, aki Wilson elnök kormányában, már 12 évvel ezelőtt helyettes hadtengeré- szeti miniszter volt.

Roosevelt elnök jelöltetésétől végtelenül fél a republikánus párt és az egész Hoover kor- mány, mert Rooseveltnek óriási esélye lesz az elnökségre, még ha demokrata párti is.

A republikánus párt terve- hát, hogy Rooseveltvel a novem- beri választáson megbuktassák mint kormányzó, mert ha ki- sebbeségben marad, mint bukkot kormányzózt semmi esetre sem fog lehetni két év múlva elnök- nek jelölni.

Tehát a New York állami re- publikánus párt minden erejét fel fogja használni, hogy Roo- seveltet novemberben megbuk- tassa. Mintán New York állam sohasem szavazta meg a prohi- bíció törvényeket, természeté- sen az országos prohibíció tör- vények eltörlését akarja — ami Roosevelt kormányzó kinyilvání- tott álláspontja.

A New York állami republi- kánus párt Charles H. Tuttle szövetségi ügyészt jelölte kormányzóknak a novemberi választá- sokra még "medvesebb" programmal, mint a mi a demokra Roosevelt álláspontja. Tuttle ugyanis nemcsak a mostani prohibíció törvények el- törlését akarja és hogy a sze- szes ital kéntésben az egyes ál- lamok államvesztését okozhat- nak álláspontját illetőleg: — míg Roosevelt az állam ellenre- zése alatt állami raktárakból átlagból csak szeszest átlalokt- otthoni használatra eladni, Tuttle hajlandó a szalonokat is megengedni és az ital eladást úgy, mint az a prohibíció előtti időben volt.

Ha ez valaha még megtörté- nék, akár New York államban, akár másutt, ezek a helyek izazi látványosságai lennének Ameri- ka többi részének, illetve a "százaz" Amerikának.

Dr. M. E. Kohn

Dr. M. E. Kohn
 8100 W. JEFFERSON AVE.
 RENDELŐ ÓRAK:
 délután 1—3-ig, este 7—8-ig.
 TELEFONOK:
 IRODA: CEDARR 1890.
 LAKÁS: LAFAYETTE 3778.

Petőfi Sándornak, a legnagyobb magyar költőnek, az élete és viszonyai vannak megírva

abban a regényében, amelyet minden magyar olvasó minden más könyvnél szívesebben olvas el, mert Petőfi Sándor szerelmei a legérdekesebb olvasmányt képezi. Ezért veszik az

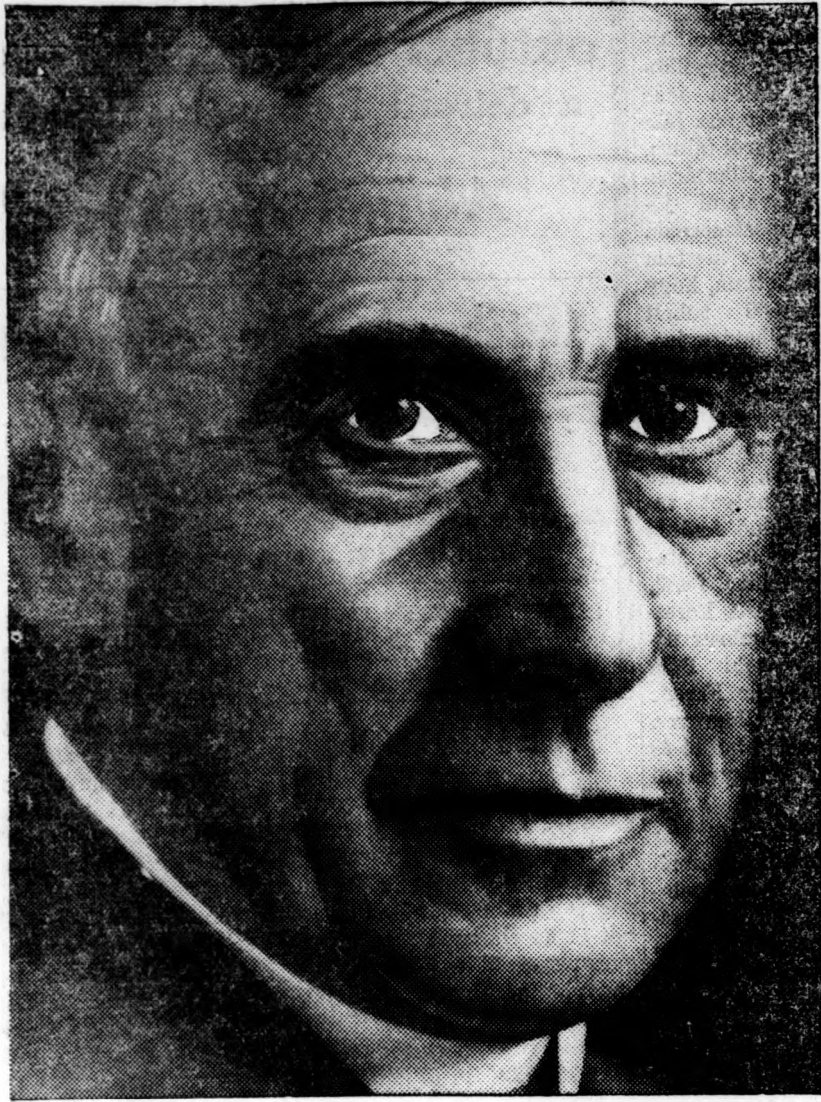
AZ ANYA KÁLVÁRIÁJÁT

MINDENNÉL SZÍVESEBBEN
 Aki meg akarja venni ezt a három hatalmas kötetet, amelyben az anyák kálváriás élete, a nagy költőnek boldogságai vannak leírva
 LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN,
 7911 WEST JEFFERSON AVENUE — DETROIT, MICH.
 A HÁROM HATALMAS KÖTETET 2 dollárért MEGKAPHATJA.
 Vegye meg mindenki, aki még nem olvasta ezt a megrikató, elgondolkodtató nagy magyar regényt

LAKATOS GYULA PRIMÁS
 és zenekara minden magyar mulatságra ajánkozik.
 "Aki szereli a magyar nótát, az ismeri Lakatos Gyulát!"
 ZENEISKOLÁMBAN TANITOK KEZDŐKET ÉS HALADÓKAT — nagyon kedvező óradíjak mellett.
 Értekezni lehet: **LAKATOS GYULA PRIMÁSNÁL**
 751 SLOAN STREET — DETROIT, MICH.

"EGY JELENTŐS PÉLDA"

Mondja
SAMUEL HARDEN CHURCH
a Carnegie Institute elnöke

azé a nagyszerű intézmény, amit Andrew Carnegie a művészet, tudomány és irodalom fejlesztésére alapított Pittsburgban. Mint a minden napi problémák kutatóját az egész világon ismerik.

A Carnegie Institute of Technology igazgatójának elnöke, az American National Theatre igazgatója.

Az Amerikai Moroccco Missió tagja 1923-ban, a Francia Becsületrend Tisztje.

"Az amerikai üzleti életre a legutóbbi években a legjelentékenyebb befolyást az a körülmény gyakorolta, hogy az ipari vezetők a tudományt karöltve igyekeznek dolgozni. Ennek az irányzatnak legjelentősebb példája az ultra violet sugárnak által való modern felhasználása a LUCKY STRIKE dohányok pörköltési ('Toasting') eljárásánál. Az önkísérleteknek a nagyszerű sikere bizonyítja, hogy az üzlet és tudomány közötti együtt működés milyen bölcs dolog."

Samuel Harden Church

LUCKY STRIKE—a legfinomabb cigaretta, amit valaha szivott, a legfinomabb dohányokból—a termék legjavából—készül—**AZUTÁN**—**"PÖRKÖLTÉSE"** ("It's Toasted"). Mindenki tudja, hogy a meleg tisztít és így a "TOASTING" eljárás eltávolítja azokat az ártalmas alkotórészeket, melyek a torok ingerlését okozzák és köhögést idéznek elő. Nem csoda, hogy 20,679 orvos jelentette ki a LUCKY-ról, hogy kevésbé izgat! Mindenki tudja, hogy a napsugárnak enyhítő hatása van—ezért van benne a "TOASTING" eljárásban az ultra violet sugárnak a használata is.

"It's toasted"

Ez védi meg a torkát—ingerlés ellen—köhögés ellen

Összhangban azon üzleti politikájával, hogy minden tényt a közönség elé tár, a The American Tobacco Company felkérte Mr. Samuel Harden Church-t, hogy vizsgálja felül azon kiváló emberek a jelentőségét, akik tanúi voltak a LUCKY STRIKE híres "Toasting" eljárásának. Mirt fentebb ismertetjük az Mr. Church idevonatkozó nyilatkozata.

Miért járnak olyan sűrűn német tisztek Oroszországba

Berlinből jelentik:

Egy hadseregparancsnok lemond és helyébe kineveznek egy másikat: ez végeredményben nem szokott nagy dolog lenni és nem szoktak mely politikai perspektívák hozzáfűződni. Most azonban Németországban más a helyzet.

Ugyanis Heye tábornok lemondott a hadseregparancsnokságról és utódja valószínűleg Hammerstein tábornok lesz. Ennek az egyszerű szolgálati tiszten egészen különös és négyreható külpolitikai vonatkozásokat tulajdonítanak most és meglehetősen izgalommal tárgyalják Németországban és Franciaországban egyaránt.

Röviden arról van szó, hogy a francia lapok, de bizonyos német körök is túlzott oroszbarátsággal vádolják a német hadsereg vezetését. Ez a vád nagy intenzitással éri Heye hadseregparancsnok valószínű utódját, Hammersteint, mostanáig a német hadvezetés egyik legfontosabb szervének, az úgynevezett "Truppenamt"-nak a vezetőjét.

A vádak szerint a német hadsereg vezetői túlságosan szoros kontaktust tartanak fenn a szovjet hadsereggel. Túlságosan sűrűn járnak a német tisztek, főleg pedig a vezérkari tisztek orosz tanulmányutakra s ezekről a tanulmányutakról túlságosan lelkes hangulatban térnek vissza.

A Truppenamt hatáskörébe tartozik a külföldi hadseregekkel való érintkezés fenntartása és Hammerstein tábornok a francia vádak szerint túlságosan nagy súlyt fektetett arra, hogy

mama a külügyminisztériumtól kapott felhatalmazás alapján, hogy a német külügyi kormányának semmi része sem volt abban, hogy Hammerstein tábornokot nevezik ki hadseregparancsnoknak. A külügyminisztériumnak az az álláspontja, hogy semmiképpen sem akar tisztán katonai jellegű kérdésekre beavatkozni.

Azok a német és osztrák lapok, amelyek erősen szokták támadni a német kormányt orosz-barát politikája miatt, különböző leleplezéseket közöltek ezzel kapcsolatban. Egyesek szerint Heye tábornok 1928-ban és 1929 tavaszán meglehetősen szoros nekuzásban állott Párizs akkori francia hadügyminiszterrel és igyekezett vele együtt megvetni egy német-francia szövetség alapjait.

Odahaza azonban elgáncsolták őt a német hadügyminisztérium és hadvezetés szovjetbarát csoportja mindenáron megakadályozta a német-francia közeledést. Ez a csoport, amelynek vezetői Hammerstein és Schleicher tábornokok, egészen nyíltan hirdette mindig, hogy szorosabb együttműködést akar Németország és Szovjetország között, illetve a német hadsereg és a vörös hadsereg között.

Sleicher tábornoknak ma is egyébként — persze inkább csak ellenfeleinek értesülése szerint — komoly sánczai vannak a közeljövő politikájának intézésében.

Igen bizalmas barátja a birodalmi elnök fiának, Hindenburg alezredesnek és nagyon bizik benne a birodalmi elnök is. Azt rebesgetik, hogyha a most megválasztandó birodalmi gyűlés nem lesz "kormányképes", akkor Brüning helyébe Schleicher tábornokot

nevezik ki miniszterelnöknek Hindenburg és ő fogja addig felosztani a birodalmi gyűlést és addig fog új választásokat rendezni, amíg végül mégis csak sikerül összehozni a megfelelő parlamentet.

Igy tehát végeredményben katonai diktatúra lesz Németországban, szocialista és egyben szovjetbarát diktatúra, a kommunista és a szocialistákból pártok támogatásával. Legalább is ettől félnek nagyon sokan.

Király Ernő és Thury Ilona

Két hét múlva kellemes kétéstélye lesz a detroiti magyarságnak, mikor Király Ernő és Sárossy Mihály újonnan szervezett színházuk a "New Yorki Operett Színház" két elsőrendű magyar darabot ad elő, ugynevezett október hó 8-án, szerdán este az "Alvó Ház" színházban és esütőrtökön, október hó 9-én este az "Asszonyháború"-t.

Mind a két darab kedves magyar színt és magyar emlékeket támaszt fel bennünk és mind a két darabban igazán gyönyörűséges lesz a magyar színházlátogató közönségnek. A két magyar színdarabot a Református Hallban fogják előadni a West End utcai nagyteremben.

A DELRAY SZÍNHÁZ SZENZÁCIÓJA

Nemesak az iskolák nyílnak meg szeptemberben, hanem az üzleti és színházi élet is szeptemberrel kezdődik a nagy nyári pihenő után.

A Delray Színház (8022 W. Jefferson Ave.) előadásai mindig változatosak és érdekesek voltak, de ezen a héten igazán nagy érdekességet jelent be, a mikor a világhírű gondolatolvasó

THURMAN lesz a színpadon kedden, szerdán, esütőrtökön és pénteken este, valamint a nők részére külön délutáni előadás pénteken délután.

A gondolatolvasó THURMAN ezeken az előadásokon minden hozzá intézett kérdésre megfelel, akár a multból, vagy a jövőbe. A főkérdések, miket hozzá szoktak intézni: kihez és mikor fog férjhez menni?

Delray Színház

— műsora —

"A jó beszélő képek Színháza"
8022 W. JEFFERSON AVE.
KÜLÖNLEGESSÉG.
Kedden, szerdán, esütőrtökön és pénteken, septe. 23, 24, 25, és 26.

A NAGY THURMAN
gondolatolvasó és a ki gőmbrialtól meglátja a jövőt. Ez mint kiegészítő része lesz az itt jelzett nagy műsornak.

KEDD ÉS SZERDA. SZEPTEMBER 23 ÉS 24.
Dorothy Sebastian s Nick Hamilton a "LADIES MUST PLAY" darabban. Más jelenetek és rövid képek.

CSÜTÖRTÖK ÉS PÉNTEK. SZEPTEMBER 25 ÉS 26.
Rex Lease és Vera Reynolds "BORROWED WIVES" valamint nyugati képek és Vitaphone Vaudeville jelenetek.

SZOMBAT. SZEPTEMBER 27.
Armida és Clyde Cook a "WINGS OF ADVENTURE" darabban, valamint a "Jade Box" utolsó folytatása és vége; Vitaphone Vaudeville jelenetek.

VASARNAP, HÉTFŐ ÉS KEDD. SZEPTEMBER 28, 29 ÉS 30.
HÁROM NAGY NAP!
Jack Holt és Ralph Graves "HELLS ISLAND" Azután "Lightning Express" 7-ik epizódja, beszélő bohózat: "So this is marriage!"

Tessék megjegyezni, hogy ezek mind beszélő hangos képek, szép a szemre, és kellemesek a fülnek.

BÁDOGOS-SZERELŐ.
Elfogad minden szakszerű munkát, házak csatornázását, stb.
STEARNS BERTALAN
8440 W. JEFFERSON AVE.
Detroit, Mich. Telefon: CEDAR 5125
A DELRAY POSTA MELLETT.

BIRKÓZÁS

A VILÁGBAJNOKSÁGÉRT

AZ OLYMPIÁBAN
Grand River és McGraw sarok
PÉNTEK, SZEPTEMBER 26 ESTE
GARDINI ÉS HEWITT birkózása
ZBYSZKO, a világbajnok és STASIAK, aki Lengyelország birkózó bajnoka.
BELEPTI DIJ EGY DOLLÁR és adó.

SZÁNTÓ GIZI

ZONGORAMŰVÉSZNŐ
zongora stúdiót nyitott
A
1102 WURLITZER BUILDING
(Szemben a Paramount színházzal.)
Tanítványok felvételre jelentkezhetnek minden szerdán és szombaton.
TELEFON: Lakás 0386, Lafayette 0386.
TELEFON: Studio Randolph 1933

Polgárusulók figyelmébe!

Az Egyesült Államok Munkügyi Osztályának polgárusítási hivatalától kaptuk azt az értesítést, hogy bizonyos személyek látogatják meg ama külföldi szülőföldjeiket otthonaik, kik polgárusolni akarnak, vagy ez iránti folyamodványukat beszedik.

REUMA

Az új és tökéletesített Gold Medal Haarmen Oil Capsules a vese, máj és hólyag bajok okozta fájdalmakat megszünteti. Nem modern gyógytálmány, hanem több, mint 200 éve elismert orvosság sok baj ellen. Szedni kellemes. Minden patikában 3 nyelven. Ügyeljen a "Gold Medal" névre minden csomagban.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARMEN OIL CAPSULES

HIRDESSZEN!

Connecticut államban Munkaügyi hivataluk biztosítja a munkaadóknak a munkásokkal szembeni jogait. Connecticut állam munkaadói jogait biztosítja a munkásokkal szemben. Connecticut állam munkaadói jogait biztosítja a munkásokkal szemben.

A HADIFOGLYOK ÉLETE

A MAI IRODALOMNAK A LEGNAGYOBB SZENZÁCIÓJA.

A hadifoglyok szenvedéseit most értik meg azok, kik távol voltak a háború ezen számzötteinek a szenvedéseitől.

Aki meg akarja ismerni a háboru első napjainak vésszes gyötrelmeit, meg akarja ismerni a szodamai életű Przemysl elesét,

Aki Szibérián végig akarja követni a magyar hadifoglyokat, velük akar élni egy regény keretében, aki a szökésük szenvedéseivel akar megismerkedni;

RENDELJE MEG A KIADÓHIVATALBAN
7911 WEST JEFFERSON AVENUE, DETROIT, MICH.
PRATTINGER FERENC
MILLIÓK ÚTJÁN
CIMÜ REGÉNYÉT.
Ára \$1.00

A végrehajtási költség

Írta: Nyári Andor.

Város János sokáig nézte az asztal tetejét, aztán feleségére vetette tekintetét.

— Mikor jön el a végrehajtó? — kérdezte tompán.

Az asszony kötevény eszeskővel megtörölte a szemét.

— Holnap, — szeptegte bágyadtan. — Ha délig az adót nem fizetjük ki, azt mondja, elviszi az óráriumot.

Az ember hirtelen mérges lett, öklével az asztalra ütött:

— Hát én meg azt mondom, hogy nem viszi el!

Az asszony elírta magát.

— Azt az óráriumot már elvitte az ördög!

Az ember erősen tartotta magát:

— Én meg azt mondom, nem vitte el!

— De elvitte!

— Nem vitte el!

— Miért nem vitte volna el!

— Mert kifizetem az adót!

— Miből?

— A malacból, — felelte az ember. — Holnap vásár lesz Földváron, behajtom a malacot, megkapom érte a 24 pengőt. Elég lesz adóra!

Az asszony beleegyezett.

Másnap a malac megröfönt. Város János madzagot kötött a hátulós lábára, aztán megindult vele Földvár felé. Elöl a malac, utána meg ő.

Kocogtak, halogtak.

A nap jóformán még fel sem szaladt az ég, már megérkeztek a vásárra.

A malac szép volt, a vevők mindjárt körülkötötték. Földra sem telt bele, már gazdát cserélt. Öt pengővel többet kapott érte, mint amennyire számított.

Város gazdáknak jövedve kereskedett. Gondolta magában, hogy a gözkeosi is csak akkor szalad, ha az állomásom vizet szivat. Így hát neki sem árt, ha a gözös példáját követi. Persze víz helyett borral, öt pengővel ügyes többet kapott a malacért, mint amennyi a végrehajtónak kell az almirium megváltásáért. Erről

Már azt is eltervezte, hogy az almirium megmentése örömeire a megmaradt pénzen bort hozat s a nyulpörkölt mellé meghívja a köröskömát, a sógort, de még a végrehajtót is. Megérdemli, hiszen neki köszönheti a nyulat. Nélküle nem lett volna se nyul, se bor, se pénz.

Nagyon nevetett s vállán meg zötytyentette a tarisznyát.

A zötytyésre a nyul összezsugorodott minden erejét s akkorát dobott magán, hogy az öreg majdnem hasra esett.

— Ne te, ne! — mormogott mérgesen s amint hátra nézett, hát még a torka is kiszáradt ijedében.

A nyul kiugrott a tarisznyából s az összekötözött hátulós lábán sántikálva, nekivágott a mezőnek.

— Hii, a nemjóját! — sápat el az öreg.

Nem a nyul sápatozta el, hanem a huszonnégy pengő, a malac ára, az almirium vászára ott van a kendőben a nyul lábán. Most azt is viszi az átkozottja!

Hóna alá szorította a tarisznyát, azzal uszgi neki! Befogta öreg lábait, aztán a nyul után lötyögött.

A nyul bukócsolt, az öreg futtatott.

Mind a kettő iparkodott. A nyul az öreg elől, az öreg a nyul után.

A mezőn szénát gyűjtöttek az emberek.

Az öreg már messziről kiabált feljűk:

— Fogják meg! Haló! Elibe! Kerítsd!

Es hadonászott, mintha dróton járt volna a karja.

Mikor a szénagyűjtők megtudták, hogy miről van szó, öklük is a nyul után eredtek. Ki kacsával, ki gerelyével, az asszonyok meg a petreneruddal, az öreg fit-fát igért annak, aki a nyulat mefogja.

Az emberek igyekeztek is eleresztetni a kívánságukat, de hiába volt a nagy igyekezetük, mert a nyul — éppen mikor már meggyomlott volna — beleszaladt az erdőbe.

Az emberek futáltak, ziháltak.

— Most mit csináljunk vele! — Az egyik jó tanácsot adott: — Elmegyünk a jégerhez, meg kell hajtani az erdőt!

A jéger szeresére otthon volt s mikor elmondták neki, hogy mi járban vannak s hozzá még az öreg öt liter bort is igért neki arra az esetre, ha a nyulat lelővi, hajlott az alkura.

Meghajtották az erdőt s az utolsó hajtásnál terütközött a nyul.

A jéger felemelte s az öreg felé tartotta:

— Ez volt az!

Az öreg szemügyre vette, aztán megörült:

— Ez volt, a göres ránkossa össze a lábát! — mondta boldogan. Megösmérem a ravasz pófájáról!

Feléje ránta az öklét:

— Meg vagy, kutya!

Egy gőmbőlű nyenyeske felesdálkozott:

— Jé! A keskenő nincs a lábán!

Az öreg magyarban meghült a vér.

— Híjnye a diességjűt!

Sokáig vakarta a kupáját, aztán kivékelte:

— Elvesztette!

Kézbe vette a nyulat, aztán nagy kárvalatlan hazahalagott.

Dél felé járt az idő.

Az asszony a kapuban állt nem tudta, hol késik az ura.

Eppen délut harangoztak, mikor az öreg megérkezett.

— Aggy Isten!

— Aggy Isten!

— Mit hozott kee?

Az öreg tompán felelte:

— Nyulat!

Aztán elmondta ugy, ahogyan volt.

Az asszony összesapta a kezét:

— Oda a malac, meg az órárium!

Az öreg szemé villámot vágott:

— Az a fő, — mondta keményen, — hogy a nyul megvan!

Azzal magyarázta:

— Az órárium elveszhet, a malac is. Ha kell, a ház is! De hogy egy nyavalyás pyul eszifá legyen, azt nem engedem!

Leült a lécsára, de előbb a nyulat maga alá tette a földre, sokáig nézte, aztán megvetése jélcül hegyibe kopított.

Megalakult a kitcheneri magyar evangélikus egyház

Az elmúlt vasárnap, folyó hó 14-én délután, egyháztörténelmi nevezetesség színhelye volt a kitcheneri First English Lutheran Church temploma, a hol is a kisváros magyar evangélikussága örömnappal ült. Isten utáni vágyakozással, testvéri szeretettel, vallásos öntudattal, az örök hitéhez méltó mélyeséges ragaszkodással, szívvel-lelkkel gyönyörködött a feltehetőenül szép Istentisztelet keretében megalakították az ev. egyházat.

Az Evangelical Lutheran Synod of Canada képviseletében jelen volt a közgyűlésen Ft. Rebe János ev. püspök Hamiltonból, a waterlooi Theological Seminary képviseletében Dr. Schorten H. ev. lelkész, theologiai tanár, Nt. Roberts C. S. ev. lelkész a waterlooi St. John's Church lelképáztora, Nt. Ruzsa László clevelandi ev. lelkész és Nt. Papp János László windsori ev. lelkész, a canadai magyar misszió munkái vezetője.

Déltűn 3 órakor ünnepi istentisztelettel kezdődött az alakuló közgyűlés, amikor is az igehirdetést és az ünnepi szónoklatot Ruzsa László ev. lelkész végezte. Gyönyörű lélekbeli fakadó szavakkal esetetle az örömnappal nagyfontosságú. A szerető melegségűl átítató szavai megalatták a magyarság lelkét, ahol is nevelő hatású, mely nyomokat hagyott. Az a szeretet, amely őt közénk hozta, legyen példa nekünk a jövőben! Testvérek! Szeressük egymást!

Az ünnepi szónoklat után az énekkar "Örök Isten merre, merre vagy..." emitt énekelte gyönyörűen a híveket és betöltötte azok lelkét, mely áhítattal.

Utána Papp János László ev. lelkész angol és magyar nyelven ismertette az egyház szervezési munkáját és idövelölt te az angol lelkész vendégeket, amelyre angol és német nyelven Ft. Rebe János ev. püspök meleghangú gyönyörű beszéd

ben válaszolt, örömeinek és elismerésének adva kifejezést, biztatva a híveket a további kitartó munkára Isten orszáágért. Nt. H. Schorten ev. lelkész, theologiai tanár német nyelven, míg Nt. C. S. Roberts ev. lelkész angol nyelven tartott kedves és szeretetteljes beszédet.

A beszédek elhangzása után a közgyűlés egyhangúlag elfogadta Papp János László ev. lelkész által felolvasott kivonatos egyháztörvényeket és szabályokat, majd a tisztikart választotta meg a következőképpen: Gondnok: Mészlay Imre; pénztárosok: Hopp János; jegyző: Stiekl Imre; ellenőrök: Knoch Mihály és Heizereder János; presbiterek: Benkő Sándor, Gara Mihály, Petz Henrik, Huflysz Peter, Abel János, Heil Konrad, Simon Ádám, Balogh Sándor, Weisz Henrik, Nédert Illés és János.

A választások után a közgyűlést vezető Papp János László evangélikus lelkész megalakult a kitcheneri magyar ágostai hitvallású evangélikus egyházat és a megválasztott tisztikar letette az esküjét.

A közgyűlés a lelkész teendői végzésére egyhangúlag Ruzsa Jenő evangélikus lelkészjelöltet, az egyház szervezőjét hívta meg, aki most már hivatalosan is az egyház lelki vezetője lesz.

Az ünnepi közgyűlést a Himmusz erőtéljes gyönyörű hangjai fejezték be, dokumentálva a hívek vallásos és hazafias érzését.

Az ünnepi istentiszteleten résztvettek a következő alapító tagok: Mészlay Imre és neje, Mészlay Ilonka, Hopp János és neje, Stiekl Imre és neje, Rumpel Mihály és neje, Krabbing Fülöp és neje, Knoch Mihály és neje, Benkő Sándor, Gara Mihály, Till Henrik, Szilák István és neje, Heizereder János, Petz Henrik, Nottling Sándor, Ferber Katalin, Henneiman Konrad, Ferber András, Heide

József, Régiusz Gyula, Dulovits Gottvald és neje, Shuster Karolina, Haidl Erzsébet, Ernst János, Szivák Mihály, Dedinszky Márton és neje, Huflysz Péter és neje, Abel János, Petz István, Simon Ádám, Pesti István és neje, Török Péter és neje, Heil Konrad, Emrich János és neje, Reppenheimer Henrik és neje, Lamm Henrik és neje, Balogh Sándor, Ernst Rudolf, Bartok Dezső és neje, Wies Henrik és neje, Schilling Henrik, Nédert Illés, Neidert János, Derhoff Szilveszter és neje, Takács Bertalan és neje, Steiger József. Az evangélikus magyar iskola növendékei.

A nagyszámú ünnepi hallgatóság közül azon keveseknek neveit, akiket sikerült feljegyezni, itt közöljük: Mrs. A. Becker, Mr. and Mrs. Barnhardt, Számuel Oskár és neje, Strompf Ilonka, Bogdán Mihály és neje, Borda János és neje, Karay János és neje, Steiner András és neje, Lakatos Jánosné, Csesznayk Sándor és neje, Nagy J., Tóth József, Tóth Irénke, Tóth Margitka, Bogdán Mariska, Görömby Gizike, Borda János, Schneider László, Borda István, Geiger István, Salay Lajos, Fálesi János, Molnár Lajos és neje, Papp de A-né, Papp de Rezső, Nt. Ruzsa Lászlóné és még sokan mások.

Azért a bizalomért, amellyel az újonnan megalakult ev. egyház hívei és a tisztikar megajándékozott, valamint azért a sok fáradozásért, amellyel egyház szervező munkában engem minden tekintetben segítettek, ezúton mondok igaz köszönetet.

Ruzsa Jenő, ev. lelkészjelölt

Lovat vásárolnak a törökök. Török lökerekedők járják Magyarországot és Törökország részére lovakat vásárolnak. Személy- és Tolnamegyékben körülbelül 500 darab 5-8 éves lovat vásárolnak már össze.

Az Americanization Committee fennhatósága alatt álló INGYENES FELVILÁGOSÍTÓ IRODA bejelenté, hogy újra MEGKEZDŐDNEK AZ INGYENES OKTATÁSOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére. Az oktatások ugy angol tanulásra, mint a polgárosításra való előkészítésre vonatkoznak.

Ugy azon nyelvű oktatások, mint a polgárosító tanfolyamok HÉTFŐN, SZEPTEMBER 15-ÉN KEZDŐDNEK. A következő tanfolyamok nyílnak meg: POLGÁROSÍTÓ TANFOLYAMOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére minden hétfőn, kedden és szerdán délelőt 10 órától 12 óráig, valamint hétfőn, kedden és szerdán este 7 órától 9 óráig.

ANGOL NYELVŰ TANFOLYAMOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére, csütörtökön és pénteken este 7-től 9 óráig.

CSAK NŐKNEK angol tanfolyam, kezdőknek: hétfőn és szerdán délután 2 órától 4 óráig.

HALADÓKNAK: Kedden és csütörtökön délután 2 órától 4 óráig.

Siessen mindenki beiratkozni a tanfolyamokra, mert ha sokan jelentkeznek, csak azokat vehetik fel, akik előbb jelentkeztek.

Minden magyar férfit és nőt kérünk arra, hogy használja fel az ingyenes oktatásra az alkalmat, a maga érdekében. — Érdeklődjön

INGYENES FELVILÁGOSÍTÓ IRODA
8005 West Jefferson Avenue.

Az Americanization Committee felhívása a detroit-i magyarsághoz!

Az Americanization Committee fennhatósága alatt álló INGYENES FELVILÁGOSÍTÓ IRODA bejelenté, hogy újra MEGKEZDŐDNEK AZ INGYENES OKTATÁSOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére. Az oktatások ugy angol tanulásra, mint a polgárosításra való előkészítésre vonatkoznak.

Ugy azon nyelvű oktatások, mint a polgárosító tanfolyamok HÉTFŐN, SZEPTEMBER 15-ÉN KEZDŐDNEK. A következő tanfolyamok nyílnak meg: POLGÁROSÍTÓ TANFOLYAMOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére minden hétfőn, kedden és szerdán délelőt 10 órától 12 óráig, valamint hétfőn, kedden és szerdán este 7 órától 9 óráig.

ANGOL NYELVŰ TANFOLYAMOK UGY FÉRFIAK, mint nők részére, csütörtökön és pénteken este 7-től 9 óráig.

CSAK NŐKNEK angol tanfolyam, kezdőknek: hétfőn és szerdán délután 2 órától 4 óráig.

HALADÓKNAK: Kedden és csütörtökön délután 2 órától 4 óráig.

Siessen mindenki beiratkozni a tanfolyamokra, mert ha sokan jelentkeznek, csak azokat vehetik fel, akik előbb jelentkeztek.

Minden magyar férfit és nőt kérünk arra, hogy használja fel az ingyenes oktatásra az alkalmat, a maga érdekében. — Érdeklődjön

INGYENES FELVILÁGOSÍTÓ IRODA
8005 West Jefferson Avenue.

— És ki volna az a valaki?
Halmi Antal földművesen csóvalta fejét és elfordult.
Nem volt képes annyira szíve földműlő, hogy a kapitányi kérésére válasz tudott volna adni.
Nem tudta felelni azt, akit szerette és elnyelt a tengerazon az emlékezetes, viharos éjszakán.
A kapitány, ki meg akarta tudni Nyilasvölgy szomszédjainak okát, még többet is kérdezett volna tőle, mert számolt az erőt, iránta és azért meg akarta vizsgálni, de közben Mindari oda jött hozzá és kérdezte:
— Kapitány ur, szabad a hajóra mennünk?
— Hogyne!
— De azonnal!
— Azért, hogy távozzanak a szigetről!
— Nem, hanem hogy látnaknak érinthessük felülzetét, hogy meggyőződjenek arról, valóságos, ami velünk történt, vagy csak esztelen ábram!

— Jöjjenek tehát! A esónak elég nagy, elférünk benne mind, jöjjenek!
Ere elől kezdődött az ábram. Valóságos vörösvilágosított tükökkel, de még a két komoly, mindig mélyszögletes indán is szaladt, mint a gyermek Nagyokot ugorva, Madari ert esónak a csónakhoz. Mind nyílán beleltek és a esónak lassan megindult a hajó felé. Tizen boldog emberek még soha nem ilttek benne.
A hajón a kapitány utasítása szerint eddig minden ágyut megértültek a zászlókat a kötelekre lükték és a legénygyűlést díszbe állították.
Mikor a esónak ábramot a sziklagyúrtnak, mely viharos időben nagyon veszélyes hely volt, minden ágyut egyszerre megszólták, a zászlókat felhúzták az ábrások tetejére és a hajó szélre, mely lángban buggászott tükökkel a közeleleket.
Az ágyut mindaddig szólták, míg esék a hajóhoz nem értek. A legénygyűlést kiegészítve hármaz hurrá! kiáltással kiegészítette az érkezőket.
Ezma egész mostanig nyugodtan aludt. Még azt sem vette észre, mikor a esónakot vízre eresztették, pedig ugyan csak zábráltak a láncok.
Az első ágyutlőcsére riadt föl. Megdöbbent. Nem tudta,

1204
BARTLANGI KASTÉLY TITKA
1907

— Górérd jól ismerem a vidéket, melyen lovagok és egy sötétben sem kedelt ártól félni, hogy valahol nyakát terti, azért lehid nem kímélte a lovakat.
Nem volt vesztelőtlen való híre, mert őt nap minden vissza kellett jönnie.
Tízeg hova választott magának a gazda engedelmese nélkül, az koronásom volt topas. Alán hova szabadon járhatott, hahelyüket meg lehet fogas, esik az a fontos, hogy ha utált megtele, szabadon lovasass, mert a gazda minden lovát megismeri a helyesre.
Amiszerint a hio Puroko (okán és vágyatra szagallott teton, hogyan és vékony át, folyvást dühnyergeti felé. A kapitány minden esetre, már régen megéltözött, de tanácsosabbnak tartotta eszedben tartani.
Milion vprandi kezelt, Gerardi látta, hogy a fogoly kinyitotta szemét és korlározott.
Ekkor Gerardi leszállt lováról, a fogolyt is lementve, de kitérteket nem odoitotta.
— Ön mostanig szánhatat játszott velém, — mondta a kapitány. — Bejelentem, hogy most már szabadon bocsátom!
— Na, állás megért, — felelte Gerardi. — Csak azért álltam meg, hogy híreket mondjak önre.
— Na, na! — mondta mosolygóra a kapitány. — Ne bontozzák!
— Nagyon is komolyan beszélek. Látható kioldom, hogy legálább hitesszem, és most fogunk kihozni!
— Ha ugy veszik, folyvást tolati szerezem!
— Ezt meg is tesszem, de figyelmeltetnem kell önre, hogy őt poron van az ön szánára.
— Ezt szereztem! — karogott a tiszt.
— És aztán halott lesz.
— Kiszegja hote megért a halálba, ehhez semmi közöm. De elhiszem mondaná meg, hogy ismer-e engem?
— Nincs szeresemem.
— Egy engede meg, hogy bontassam megzartat! A... Felkér Gerardi a fogolyt, azt a nyert meghallotta, elispedt. A va-

1208
BARTLANGI KASTÉLY TITKA

— És folyvást:
— Ha egy fogolyt jut a Franciekt keze közé, iraghatatlanul agyontörök; ámbár Jhuvez öbök jól bínik azokkal, kik az ő fogóságjába jutnak, én Jhuvez híve vagyok és ön a fogolyom. Mi vár tehát önre? A halál!
— Törni! Ön tiszt vagyok!
— Ön nem ugy viselkedett, mint egy tiszt és azért nem is olyan bánsághozandó részesül. Második pont! Az a két szem, mely szemorita Borezda háját látta, nem láthat többé és az azok, mely megsebesítetla az ördög, el kell hogy önmagján öltökre. Eszerint ismét halni!
— Ki hozza a törvényet?
— Az utóbbi én hoztam, mert a szemorita tiszt, mint egy angyal és én imádom őt. Ön jól akarta áldozni, hogy egy fogórást meggyőztem, tehát ezért is halni!
— Ön ördög!
— Hogy mi legyen, azt majd Isten határozza el! Törvényben, ön mint kegy a kommunizáció ment, hogy hatszáz harcosi hozzon, tehát halni!
A fogoly mind sponatibb lett. Nem hirt egy szíval sem ellenkezett, Gerardi folyvást:
— Ön öt nap múlva századvál meg akarta rohanni a Kvaridulpe erdőbe, tehát ezért is halni jár! Ezek az okok éppen elegetek, a többi tehát elhangyom. Vánc- valaki szánára való halni ismerté?
Ezzel Gerardi fegyverét vízre tette és a fogoly csak most látta, hogy az titel komoly.
— Talán csak nem té fogom?
— Kérdelhettem fessék! Legyőzöttség kértesszem nem adott feleletet. Nem érek rá. Halálközegek!
— Ha megöles, ugy nem bírtam leszel, hanem halálom, sőt gyilkosom.
— Elt! Mindepen francsa, aki Mexikóban van, nem egyébb gyilkosom!
— Ki ad nekem jogot arra, hogy megölj! — kérdezte kétségbe.
— A réti törvény. Felelte, hogy hol van? Tegnap kést emelt előlem, dele tehát tihádomom. Halálközegek.
— Nem akartok! — mondta a kapitány dicsősen. — Nem

1211
BARTLANGI KASTÉLY TITKA

— Ezzel eddig még nem lehet megélténi.
— Vannak sikerei!
— Az 5 sikerei! nem sokat lehetne beszélni, de a Dél Párdulca perőjára állott és annak nagy pártja van.
— Ugy látszik, hogy ez a Kordai nem valami veszélyes reánk nézve.
— Ki tudja. Bizonyára nagyon sok pénze van, a mexikói pedig nagyon szereti a pénzt. A legesodlatosabb a dologban az, hogy nem is annyira Kordai, mint inkább a leánya, igazat leányka van!
— Igény.
— Erről nem tudtam.
— En pedig azt hittem, hogy tudomással van róla.
— Eszerint szép és fiatal!
— Miert szép és fiatal?
— Mert ez az a két tulajdonság, mellyel valamit lehetne példálón te arra való lenni.
— Ezt tesszem is, de csak Jhuvez részére. Ami pedig Kordai leányát illeti, én ugy taládom, hogy az se nem fiatal, se nem szép. Ez a Jozefa...
— Jozefának hívják?
— Annak. Valóságos maclárijszató.
— Ismered!
— Nem.
— Hát akkor honnan tudod!
— Láttam a fonyképe!
— Nád van a fonyképe!
— Igen. Ö szétosztogatta fényképeit.
— Anélkül, hogy fiatal és szép lenne! Ehhez igazán határtalan ostobaság kell!
— De van-e oly nő az egész világon, aki beismerne magáról, hogy rút! Jozefa ellenkezőleg nagyon is szépnek és kedvesnek tartja magát.
— Itt van a kép nálad!
— Igen.
— Kérlek mutasd meg.
— Emília kinyitotta az albamot azon az oldalon, ahol Jozefa fonyképe volt és eléje tette.

1212
BARTLANGI KASTÉLY TITKA

— Ezzel eddig még nem lehet megélténi.
— Vannak sikerei!
— Az 5 sikerei! nem sokat lehetne beszélni, de a Dél Párdulca perőjára állott és annak nagy pártja van.
— Ugy látszik, hogy ez a Kordai nem valami veszélyes reánk nézve.
— Ki tudja. Bizonyára nagyon sok pénze van, a mexikói pedig nagyon szereti a pénzt. A legesodlatosabb a dologban az, hogy nem is annyira Kordai, mint inkább a leánya, igazat leányka van!
— Igény.
— Erről nem tudtam.
— En pedig azt hittem, hogy tudomással van róla.
— Eszerint szép és fiatal!
— Miert szép és fiatal?
— Mert ez az a két tulajdonság, mellyel valamit lehetne példálón te arra való lenni.
— Ezt tesszem is, de csak Jhuvez részére. Ami pedig Kordai leányát illeti, én ugy taládom, hogy az se nem fiatal, se nem szép. Ez a Jozefa...
— Jozefának hívják?
— Annak. Valóságos maclárijszató.
— Ismered!
— Nem.
— Hát akkor honnan tudod!
— Láttam a fonyképe!
— Nád van a fonyképe!
— Igen. Ö szétosztogatta fényképeit.
— Anélkül, hogy fiatal és szép lenne! Ehhez igazán határtalan ostobaság kell!
— De van-e oly nő az egész világon, aki beismerne magáról, hogy rút! Jozefa ellenkezőleg nagyon is szépnek és kedvesnek tartja magát.
— Itt van a kép nálad!
— Igen.
— Kérlek mutasd meg.
— Emília kinyitotta az albamot azon az oldalon, ahol Jozefa fonyképe volt és eléje tette.

1213
BARTLANGI KASTÉLY TITKA

— Ezzel eddig még nem lehet megélténi.
— Vannak sikerei!
— Az 5 sikerei! nem sokat lehetne beszélni, de a Dél Párdulca perőjára állott és annak nagy pártja van.
— Ugy látszik, hogy ez a Kordai nem valami veszélyes reánk nézve.
— Ki tudja. Bizonyára nagyon sok pénze van, a mexikói pedig nagyon szereti a pénzt. A legesodlatosabb a dologban az, hogy nem is annyira Kordai, mint inkább a leánya, igazat leányka van!
— Igény.
— Erről nem tudtam.
— En pedig azt hittem, hogy tudomással van róla.
— Eszerint szép és fiatal!
— Miert szép és fiatal?
— Mert ez az a két tulajdonság, mellyel valamit lehetne példálón te arra való lenni.
— Ezt tesszem is, de csak Jhuvez részére. Ami pedig Kordai leányát illeti, én ugy taládom, hogy az se nem fiatal, se nem szép. Ez a Jozefa...
— Jozefának hívják?
— Annak. Valóságos maclárijszató.
— Ismered!
— Nem.
— Hát akkor honnan tudod!
— Láttam a fonyképe!
— Nád van a fonyképe!
— Igen. Ö szétosztogatta fényképeit.
— Anélkül, hogy fiatal és szép lenne! Ehhez igazán határtalan ostobaság kell!
— De van-e oly nő az egész világon, aki beismerne magáról, hogy rút! Jozefa ellenkezőleg nagyon is szépnek és kedvesnek tartja magát.
— Itt van a kép nálad!
— Igen.
— Kérlek mutasd meg.
— Emília kinyitotta az albamot azon az oldalon, ahol Jozefa fonyképe volt és eléje tette.

MAGYARORSZÁGI HIREK

Sok az orrvadás Csongrád-megyében. Csongrád megye területén az orrvadások rendkívül elszaporodtak és ennek következtében a vadállomány rohamos pusztulásnak indult. A vármegyei vadásztársaságok elhatározták, hogy közös kérelemmel fordulunk a vármegyei közigazgatási bizottság utján a belügyminiszterhez, hogy a mezei vadak eladását és szállítást a vadállomány védelme érdekében közös igazolványhoz és csak azok kaphassanak igazolványt, akik tagjai valamelyik vadásztársaságnak. A közigazgatási bizottság a vadásztársaságok kérelmét pártolólag terjesztette fel a belügyminiszterhez.

Leszakította karját a cseplőgép dobja. Priler József szentgyörgyvölgyi gépész a cseplőgép tetején megcsúszott és a dobba esett, amely karját könnyen leszakította. Eltelve székelyes állapotban szállították a kórházba.

Nem javítanak külföldi cipőt. A soproni, majd az egri cipészek is elhatározták, hogy külföldön készült cipőket nem javítanak. A cipésziparosok így módon akarják rászorítani a közönséget a magyar ipar pártolására.

Egy anyát és két gyermekét elgázolta a vonat. Pásztón rémes szerencsétlenség történt. A Budapestről Pásztóra befutó vonat elgázolta Patyi László váltókezelő feleségét, négyéves kislányt és hatéves kislányát. Az anyát és a kisebb holtan találták meg a sín mentén. A hat éves kislány életben maradt, de súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a heróberg vonatot a két szaladgáló gyermek nem vette észre és eléje futott. Mikor ezt az anya látta, örülten a gyermekek után futott és így mind a három a vonat kerekei alá került.

A patkányirtás kúszóban.

Október 25-én kezdődik meg Budapesten a nagy patkányhárbor. Három napig fog tartani: 25., 26. és 27-én irtják őket Budapest minden házában, csatornáiban és személtételein. Az irtáshoz 6 százalékos foszforsórtalmu tengeri hagymát fognak használni. Minden egyes budapesti háztulajdonos a saját költségén köteles lesz az irtószert beszerezni és házában patkánygyanus helyein beszórni.

Elfoglalták a sikkasztó rendőrtisztviselőt. Hegedűs Gyula régi rendőrségi tisztviselő ez év május elején az egyik budapesti kapitányság rendőrtisztjének a fizetését, 10.500 pengőt elcsikkasztotta. A sikkasztó tisztviselőt minap egyik hivatali társa a Belvárosban felismerte és előállította a főkapitányságra. Hegedűs Gyula bevallotta, hogy a sikkasztott pénzzel vidékre szökött, majd Csehszlovákiába akart utazni, de utlevél hiányában nem tudta tervét keresztülvinni. A magyar fél megelégedett tisztviselőt, aki a sikkasztott pénzt csaknem mind elköltötte, letartóztatták.

Hamisítják a két pengőseket és a 20 filléreseket. Feljelentések érkeztek a csendőrségre Szárospolról, Nagymarosról, hogy ezekben a községekben hamis 2 pengősek és husz filléresek kerültek forgalomba. Keresik a hamisítótakat.

Megölte az örökség. Makón élt Molnár Lajos 86 éves szegényházi ápoló. Neurég az árvaszék tudtára adta, hogy egy meghalt rokonától 20 pengőt örökölt. Az öreg ennek annyira megörült, hogy szívizületét kapott és holtan esett össze.

Leleplezték a gyulavári hősihalottak emléksobrát. Minap leleplezték le Gyulaváriban a község hősihalottainak emléksobrát, amelyet a falu száznyolc hősihalottjának emlékére állítottak fel. A leleplező ünnepségen megjelent József főherceg is.

Halálos furdás. Bai, 46 éves, békési vendéglős, furdás közben hogy-hogy nem, hozzáért egy magaszteljesű villanyvezetékhez. Az erős áram a szerencsétlen embert halálra szentet. A vizsgálat megindult.

Öreg ember — nem vén ember. Ezt igazolja be az alábbi eset. A debreceni anyakönyvi hivatalban megjelent egy Hackenberger Antal nevű 84 éves nyugalmazott vasuti előjáró és bejelentette, hogy feleségül ohajtja venni Krajkó Mariát. Hackenberger most nősült meg. Érdekes, hogy mostani menyasszonya mindössze huszonnyolc éves. Hogy miért nősül, arra a kérdésre azt felelte az "ifjú" férj, hogy aszóny nélkül nem élet az élet.

Lezuhant a szekérről és szörnyen meghalt. Garboc község határában Sebestény Imre 39 éves gazdálkodó a megrakott szénásszekér leköötésével foglalatkodott. Az öszetakolt, elhasznált kötelek addig húzta, amíg az elszakadt és Sebestény egyszemélyt veszítve, 3 méter magasságból a földre zuhant. Nyakcsigolya- és hátrgerinetréssel szállították a debreceni klinikára, ahol nemskára meghalt.

Meghalt az aradi tizenhárom kivégzésének utolsó szemtanúja. 98 éves korában Szegeden meghalt övegy Eisenkolb Gáspárné, szül. Rieger Terézia, nyugalmazott tanító özvegye, aki tíz évvel ezelőtt Aradról költözött Szegedre. Az elhunyt matróna, amint azt sokszor elmondta, látta az aradi tizenhárom tábornok kivégzését. Vele elköltözött a véres október 6-ika egyik utolsó szemtanúja.

Titokzatos holttest a kuthan. Egy akasztói asszony Kiskőrös felé igyekezett, ahol a város határában lévő országút melletti kút vizéből inni akart. Megmerítette a vödört s mikor felhuzta, megrémülve látta, hogy a vödör egy emberi hulla "vonzol" maga után. Azonnal jelentést tett a látottakról. Csendőrség szállt ki a színhelyre. Felhúzták a hullát. Megállapították, hogy homlokán hatalmas seb tátong, agyveleje is szétfröcsesent a fejére mért szörnyű ütéstől. Bizonyos, hogy rablógyilkosságnak esett áldozatul, mert zsebében egy Pakson váltott kompjegyen kívül semmit sem találtak. Külsője után itélve, kepcéfele ember lehetett. Személyazonosságának megállapítására a csendőrség megindította a nyomozást.

Tisza István gyilkosa borbély. Annak idején Tisza István volt miniszterelnök meggyilkolása miatt Sztyanyikovszki Tibor 17 évi és 9 hónapi börtönrre ítélték. A szegedi esilagbörtönből Sztyanyikovszki most kint van a börtölymester-segét, hogyha kiszabadul, tudjon miből megélni.

Munkát keresek. Gyakorlattal bíró asszony konyhai munkára restaurantra felvételt. Akinek nincs gyakorlata, ne jelentkezzen. 5810 W. Jefferson Ave. (75)

Munkát keresek. Özeveg asszony általános házimunkára vagy restaurantra munkára ajánlkozik. Cim: 3123 S. Annabelle Ave. (75)

Munkát keresek. Idősebb házaspár keres munkát. Elvállalnak takarítást, háznak, vagy gyermekeknek gondviselést, melynek ellenében ingyen lakást akarnak. Cim: 8107 South St. (72-61)

Butorozott szoba. Butorozott szoba konyhai munkára. Használattal, házaspárnak. kiadó, ugyanott butorozott szoba magányosnak is kiadó. Cim: 9498 Stone Street. (75)

Kiadó lakás. Két négy szobás lakás fürdővel és egy öt szobás lakás fürdővel, kiadók. Ujjonnan festve és takarítva. Azonnal beköltözhettek. 9005 Dearborn Avenue. Telefon: Cedar 3940. (75)

Három szoba, konyha és fürdő. Három szoba, konyha és fürdő garazsal és fűtéssel, kiadó. 754 S. Harrington Ave. (75)

Kiadó egy négy szobás ház. Kiadó egy négy szobás ház és egy hat szobás. 814 S. Solway Avenue. (75-76)

Kiadó üzlethelyiség. Üzlethelyiség, amely alkalmas építőjavító műhelynek, kiadó. Évek óta építőjavító műhely volt benne. Érdeklődni 8576 Dearborn Avenue. (75-76)

KISHIRDETÉSEK

HOL KAPHATÓ A MAGYAR HIRLAP? A BELVÁROSBAN
Egyes szám ára a News Standeken — 5 cent
Dunn News Stand,
Shelby és Michigan Avenue sarkán.
Triangle News Stand,
Michigan és Griswold Ave. sarkán.
Family Theater Stand,
a Family Theater előtt a Monroen.
Cass News Stand,
a Cass és Michigan sarkán.

Egy 5 szobás lakás, Ecorse-on, az 57 Bell Avenueen, kiadó. Érdeklődni lehet a hátulso lakásban vagy Benko Béla borbélyüzletében, 8055 West Jefferson Ave., Detroit, Mich. (66-161)

Öt szobás földszinti lakás minden kényelemmel ellátva, jutányosan kiadó. Érdeklődni lehet: 7914 South Street. (75)

Hat szobás tiszta lakás minden kényelemmel, kiadó. 730 S. Harrington Ave. (75)

Öt szobás lakás fűtéssel, kiadó: 8934 Keller St. (75)

Három szobás, újonnan takarított lakás minden kényelemmel ellátva, esetleg garazsal, kiadó október 1-re. Cim: 8594 South Street. (75)

Szoba és konyha kiadó \$15-ért fűtéssel együtt. Cim: 835 S. Harbough Ave. (75)

Öt szobás lakás a West Jefferson Avenueen, havi 20 dollárért kiadó. Érdeklődni lehet, King, 8016 West Jefferson Ave. (72-161)

5 szobás lakás, újonnan festve, minden kényelemmel ellátva, kiadó \$25-ért. Érdeklődni lehet: Kámián Imréné, 401 So. Solway Ave. (73-161)

Öt szobás emeleti lakás kiadó minden kényelemmel ellátva és gőzfűtéssel. Cim: 1101 Maple Street, Wyandotte, Mich. (74-75)

Kiadó lakás. Két négy szobás lakás fürdővel és egy öt szobás lakás fürdővel, kiadók. Ujjonnan festve és takarítva. Azonnal beköltözhettek. 9005 Dearborn Avenue. Telefon: Cedar 3940. (75)

Három szoba, konyha és fürdő. Három szoba, konyha és fürdő garazsal és fűtéssel, kiadó. 754 S. Harrington Ave. (75)

Kiadó egy négy szobás ház és egy hat szobás. 814 S. Solway Avenue. (75-76)

Kiadó üzlethelyiség. Üzlethelyiség, amely alkalmas építőjavító műhelynek, kiadó. Évek óta építőjavító műhely volt benne. Érdeklődni 8576 Dearborn Avenue. (75-76)

KIADÓ FARM
Hatvan akeros farm, 30 mért-földnyire Detroittól, kiadó. — Szerszámok és állatállomány eladó. Érdeklődni lehet: 8500 Fulton St. (75)

ELADÓ HAZ
Ecorse-on, az épülő acélgárral szemben, 2 ház egy telken, 2—300 dollár lefizetéssel eladó. Az egyik házban öt szoba, fürdő, pince és furnace, a másik házban 4 szoba és toilet van. Érdeklődni lehet: Benko Béla borbélyüzletében, 8035 W. Jefferson Ave. Detroit, Mich. (99-161)

9 szobás, 2 családös ház, a 1314 Wheelock Avenueen olcsón eladó, vagy azonnal kiadó. — Van benne 5 szoba és fürdő, lent, 4 szoba és fürdő fent, két garage, egész pince. A lot 40x135. Kőöntött Alley. Érdeklődni lehet: 7041 Lexington Ave. Telefon: Cedar 1257-W. (67-161)

BIRTOK CSERE.
Elcserélném Mezőberény, Békés megyében, Főterem levő 10 szobás téglaházamat itteni farmiért. Érdeklődni lehet: Janovics, 3306 St. John Street, Flint, Mich. (73-75)

TÁRSAT KERES
Férfi vagy nő társat keresek jófogalmu restauranthez. Cim: 523 S. Harbough Ave. (75)

Szerkesztői üzenetek

L. Gy. Az Egyesült Államok 1917 április hó 6-án üzent meg a háborút Németország és szövetségeseinek. Pershing tábornagy és táborunka már 1917 május 26-án indult utnak. Az első hadosztály egyik zászlóaljja már ugyanaz év június 26-án költött ki Franciászországba és október 21-én kerültek először tűzbe.

K. L. Will Rogers, a híres színész a Cherokee indián törzse leszármazottja, tehát nem bevándorolt, hanem igazi amerikai.

Sz. K. Kossuth Lajos miniszteriumának legidősebb tagja Gróf Széchenyi István volt, aki később megörült és aki a döbling tőbolydában halt meg. V. B. Báthori István nemcsak Erdély fejedelme, hanem Lengyelország királya is volt. Egyike lett Lengyelország legnagyobb királyainak. Erdély abban az időben független volt Magyarországtól. A két ország az 1848-iki törvények alapján egyesült.

F. K. A legenda szerint Daedalus és Ikarus voltak az első repülő, akik még a törtélelem előtti időben repültek. Ikarus nem hallgatott atyja tanácsára, közel repültek a naphoz és mindketten a tengerbe estek, mert a viaszok elolvadt, a mellyel szárnyaik össze voltak ragasztva. Persze ez csak mese, de bizonyos, hogy ősidők óta törték fejüket az emberek hogy repülni tudjanak.

B. A. Petőfi irta az "Össimnek véres kardja" kezdetű költeményt, melynek címe: "Magyar Nemes".

Mulatsági Naptár
Szeptember 27-én, szombaton este 8 órakor az evang. egyház szüreti bálja a Thad-deus és Sloan utcai lutheránus iskolateremben.

Szeptember 30-án, szombaton kezdődik és október hó 5-én fog véget érni a Görög Katolikus Hittközség évi bazárja, melynek rendezéséért a Harbough utcák sarkán (South és Harbough utcák sarkán) fog-nak megtartani.

Szeptember 28-án, vasárnap a Független Református Nőegylet szüreti mulatságot rendez az egyház nagyertermében, West End és Thad-deus utcák sarkán.

Október 4-én, szombat este a Highland Parki Magyar Woodmen Házbizottsága öszi Róza Bált rendez a saját helyiségében, 242 Victor Ave., Highland Park.

Október 5-én, vasárnap a Detroiti Magyar Református Egyházat Segélyező Női Egeylet szüreti mulatságot rendez az egyház nagyertermében, West End és Vanderbilt Ave. sarkán.

Október 19-én, vasárnap a Szent László Egylet szüretmulatságot rendez a Szent László Hallban.

Dr. Hoenig L. ANDOR

SEBESZ ES NÖGYÓGYÁSZ
RENDEL:
9-től 10-ig és 6-tól 8-ig.
705 GRISWOLD BLDG.
1214 GRISWOLD AVE.
Telefon: Cherry 7456.
Lakás telefon: Empire 8628.

BARLANGI KASTÉLY TITKA

1205
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

BARLANGI KASTÉLY TITKA

1205
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

1200
Miótt a regszelhez fogtak volna, a kapitány kikötötte, hogy a létezőkéskedésről mindenképp tanácsot kérjen és ne zárják az ajtót a vizsgálóbíró előtt. Egyenként jöttek a vizsgálóbíró elé. Ez mindenképp megfogadta s he is tartotta, bár egyik-másiknak bizony nehezeze esett.

1210
A sok viszontagság után, melyet átél, ismét vesztett sejtelt. Szíve hangosan dobogott. Azt hitte, hogy megfogadták a hajót a kátozók és azért az ágyasa.

